

γνωρίσει καμμίας λογιῆς ἀταξία εἰς τὸ μέσον τους, ἀνίσως κὶ ὁ χρόνος δὲν ἤθελεν εἶσται κομπλιρισμένος, θέλομεν τὶς εὐγάλει κὶ θέλομεν βάλει ἄλλους νὰ γοβερνάρουσι κὶ ἐμεῖς ὅλοι νὰ τις μαντενιέρομε εἰς ὅλα τὰ καλὰ καμωμένα, κόντρα σὲ πᾶσα ἕνα ὅπου τῆς ἤθελεν πειράξει κὶ ἐσὸ μοῦ Ἀντρέα κὶ κὺρ Μανώλη, σᾶς προτεστάρομεν ἀπὸ μέρος τοῦ ἐγλαμπροτάτου καπετὰν πασιᾶ μὲ πένα (= ποιήν) τζικίνια 50 πᾶσα ἕνα σας νὰ ἀτζετάρτετε τὸ γοβέρο ὅπου σᾶς ἐδί(νο)μεν· εἰ δὲ κὶ δὲ(ν) θελήσετε νὰ ἀτζετάρτετε, νὰ πληρώνετε τὴν ἄνωθεν πένα».

111

1621. Ἀχτναμές σ. Ἰμβραήμ, ὑπὲρ τῶν Κ υ κ λ ἄ δ ω ν, ἐν 76, σ. 103, καὶ ἐκ παλαιᾶς μεταφράσεως, ἐν 243, σ. 30–32, 287, Β' σ. 262–265, ὡς καὶ ἐν 290, σ. 130–134.

«Ἀπὸ τὸ νησι τῆς Ἀξιᾶς καὶ τῆς Ἄντρος, καὶ τῆς Μήλος, καὶ τῆς Πάρου καὶ τῆς Σαντορίνης, καὶ τῆς Σύφρου καὶ τῶν λοιπῶν νησιῶν . . . Καὶ ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς βασιλείας μου τοῦτα ὅλα τὰ νησιὰ δίχως καμμίαν πείραξιν ἐπεράσανε.

Ἀποθανόντος δὲ τοῦ λεγόμενου Ἰωσήφ «Νάζη», ἀπὸ τὴν ἀνίκητή μου βασιλεία, μπέγης φλαμπουριάσης καὶ κριτῆς καθῆς ἐβλήθηκε νὰ κοίνωνται ὁμοίως μὲ τέτοια ἀπόφασιν, κατὰ τὸ κανόνι καὶ νόμον ὅπου ἐχαρίστη τῶν Χιωτῶν, ὅτι καὶ εἰς τοῦτα τὰ νησιὰ ἐχαρίστη τὸ αὐτὸ καὶ ὁμοιον κανόνι, καὶ νὰ πειροῦνται εἰς ὅλα παρόμοια. Καὶ τῶν Χιωτῶν ὁ νόμος καὶ τὸ κανόνι ὅπου τοὺς ἐχαρίστη εἶναι νὰ πληρώνουν τὰ χαράτσια ὅπως ἐπλήρουν καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ κανόνι ποὺ τοὺς ἐδωκεν νὰ μὴ πληρῶνουν καὶ ὅποιος δὲν εἶναι διὰ χαράττι νὰ μὴ πληρῶνῃ, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράττι τους, οὔτε σπέζα, οὔτε ἀβαρίζι, οὔτε ἀτζομογλάνι, οὔτε τζελεπί, οὔτε μαντεγγί, οὔτε ἀπὸ ἄλλα τεκλίφια ὅπου ἔχει ἡ ἀνίκητή μου βασιλεία νὰ μὴ δύνουνε· καὶ καθὼς εἶναι ὁ λανθασμένος τους νόμος νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς ἐκκλησίαις τους, καὶ νὰ θάφτουνε τοὺς ἀποθαμένους των ἀπὸ κάτω ἀπὸ ταῖς ἐκκλησίαις τους, καὶ ὅποταν θέλουν νὰ ἀνοίγουν τὰ μνήματά τους χωρὶς οὔτε ὁ καθῆς, οὔτε ὁ μπέγης νὰ τοὺς πειράζουνε. Μορὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους τους νὰ μὴ γυρεύουνε, οὐδὲ νὰ τοὺς ἐπέρουνε, ὅτι οὔτε εἰς τοῦ θεοῦ τὴ κρίση, οὔτε εἰς τὸ κανόνι μας εἶναι ἐτοῦτα. Ἀπὸ δουλειαῖς ὅπου δὲν εἶναι τῆς κρίσης, οἱ κατῆδες δυνατὰ νὰ φυλάγονται καὶ χωρὶς κρίση κανένα νὰ μὴ πειράζουνε. Καὶ ἡ ἐκκλησία τους, ὅποταν χαλάσουνε, νὰ τῆς ἐφτιάνουνε, καθὼς ἦτανε πρῶτα, καὶ κανεῖς εἰς τοῦτο νὰ μὴ τοὺς ἐπειράξῃ. Καὶ ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τους, καὶ ἀπὸ τὰ χωράφια τους ἢ δεκατιαῖς ὅπου ἔπεραν πρῶτα, ἔτζι πάλιν νὰ πέρνουνται καὶ περισσότερο τίποτε κανεῖς νὰ μὴ πέρνῃ. Καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα τους μούλκια κανεῖς στανικῶς νὰ μὴ τοὺς ἐβγάνη, οὔτε ἀπὸ τὰ χέρια τους στανικῶς κανεῖς νὰ μὴ τοὺς τὰ πέρνῃ. Καὶ ἀνάμεσό τους ὅποιος ἤθελεν ἀφίσει διὰ τὰ ροῦχά του διάταξι ὅτινος ἤθελε τὰ φήσει, ἢ ὅτινος ἤθελε τὰ χαρίσει, νὰ πιάνεται καὶ οἱ καλίκιδες καὶ κασίμιδες νὰ μὴ ἀπλώνουν καὶ πειράζουν τίποτες. Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ὡς τὴν σήμερον κατὰ τὸν λανθασμένον τους νόμο, κανένας πλέον νὰ μὴ τοὺς χαλάσῃ τὴν κρίση τους. Καὶ οἱ κατῆδες διὰ χοτζέτι, καὶ διὰ σιτζίλι, καὶ διὰ ἄρτζι, ἔξω ἀπὸ τὸ κανόνι νὰ μὴ πέρνουνε περισσότερον. Καὶ διὰ καμμίαν ὑπόθεσιν ἂν μαλώσουνε ἀνάμεσόν τους, καὶ βάλουνε κανένα ἀγρικιμένον ἄνθρωπο καὶ τοὺς συβάσῃ, ὅ τι ἤθελε τοὺς ἀποφασίσει, νὰ εἶναι στεργάμενο, καὶ οἱ κατῆδες μου νὰ μὴν ἔχουν νὰ κάμουν σὲ τέτοιας λογιῆς σύβασιν. Καὶ ἀπὸ ψευδομαρτύρους δυνατὰ νὰ φυλά-

γονται, και δια τούτο περισσότερα από πεντακόσια άσπρα δίχως χοτζέτι και σιτζιλέτι αν μαρτυρήσουν οι τοιοῦτοι μαρτύροι, οι κατήδες να μην τους άφικροάζονται. Και από κρασι και άλλαις κουμπάνιαις τῷ σπιτιῶνε κουμέρι να μη δίνουνε. Και από τους νησιῶτες ετούτους όπόταν ήθελαν πάγει εις πραγμάτειαν τους, άποθανόντας κανένα από ανάμεσό τους, οι σύντροφοι του να περιλαβέρον τὰ ρουχά του και οι έμίριδες και οι μπέγηδες τζεμαλικίδες χέρι εις τούτα τὰ ρουχά να μην άπλόνοννε. Και από τούτα τὰ νησιά όποιος ήθελε να έμψη εις την πίστι του θεου και έρθη απ' άτός του έμπροστά εις την κρίση του θεου και μαρτυρήση, άς έμπαίνη και κανεις στανικῶς και άκριτα μουσουλμάνος να μη γένη. Και από τις γυναίκες τους όποια θελήση να πάρη τουρκον άνδρα, να έρχεται άτή της εις του θεου την παστρικη στράτα, έμπροστε να δίνη τὸ λόγο της, άμη κανεις να μη τής κόπτη καπίνι, έξω αν ήταν τουρκισσα πρώτα. Και απ' ανάμεσά τους άνίσως κανεις άτυχος ανθρωπος ήθελε κάμει κανένα κακό, εκείνος ό ίδιος να παιδεύγεται και όχι άλλος κανεις δια εκείνον Και εις τὰ χωριά τους ναίτης να μην έβγαίνη. "Όποιος έχει ταβι να πηγαίνη στη κρίση και κανεις να μη τὸν έμποδίζη. Και αυτοι όπου μαζόνουν τὰ χαράτζια τους, ή άλλα τους χρέη, ό,τι είναι έξ αρχής νομοθετημένο, εκείνο να πέροννε και περισσότερο τίποτε, ούτε ένα μπαγκίρι να μη πέροννε. Και του άλόγου τους την ταγή και τὸ φαγοπότι τους ν' άγοράζουνε από τὸ πουγγί τους. Και όποιοι χρεωστούν, οι μουκτούριδες ή σε σίδερα ή σε σκοτεινὸ τόπο, χωρις γνώμη τῶν γερόντων να μη τους βάνουν, και να μη τους κρατίζουνε μηδὲ τὸ ταίνι τους, μηδὲ τὸ πιτό τους. Και εις τὸ θέλημα τους πέση ό κατης τους και ό μπέγης τους να τὸ βλέπουν με την κρίση και όχι άλλος κανεις. Και δραγουμάνο να βάνουν άτοί τους όποιον θέλουν και τους άπεισαι. Και τις βέγγες όπου βάλλουσι για τις λεβέντικες φούσαις, ως καθὼς ήτανε πρώτα, να βάζουν να φυλάγουνε όποιοι χρεωστούνε και όποιοι θέλουν άτοί τους και να μην όμπληάσουν άλλους και κανεις σε τούτα να μην ανακατώνεται. Και εις αυτά τὰ νησιά γιανήτσαρος, ούτε γιασαξής, με τὸ να μη χρειάζονται, να μημ πααίνη Και ανάμεσόν τους τὰ χωράφια τους που δίνου με άποκοπή ένας του άλλου, ό,τι λόγο έχουν μιλημένο κανεις άλλος να μη τὸν έχαλνῆ, μόνον ως καθὼς είναι εις τὸν λανθασμένο τους νόμο να πιάνεται, και περισσότερον ή όλιγώτερον κανεις να μη τους πιάνη "Ετσι γράφω, και έτσι όρίζω . . . ».

112

1621. 'Αχτναμές ύπέρ τῆς Νάξου,
έν 145, σ. 121-126.

« . . . εαν με διαθήκη κάμη μίαν ντονατζιόνε τὸ έχος του εις κανένα, αυτή ή διαθήκη ή ή ντονατζιόνε έστωντας δικαία, οι πεταλματζήδες να μην έμπαίνουσι . . . "Εχωντας εις τὸ αναμεταξύν τως όποιας λογης λίτη όπου να εινε και ένας ιερέας έδικός τῶνε, ήθελεν τους άποφασίση ως καθὼς ήθελαν γνωρίσει διακριτικῶς οι κυβερνηται να άποδείξουν την αυτήν σύμβασιν και να μην τους άποδίζου . . . Οι γυναίκες οι άτυχες, μην έστωντας παντρεμένες κατὰ την εύγενικη δικαιοσύνη, ή κατὰ την συνήθειάν τως, κάμνωντας παιδία, έστωντας μπαστάρδικα, δέν κληρονομοῦσι

113

1622. Πρῆξις πΚ Κυρίλλου, όρίζουσα, ότι χρέη νοταρίου έν χ. Προαστείῳ

